

Openbare consultatiereactie voorontwerp van Wet invoering reële ambitieovereenkomst

Door het kabinet wordt via een internetconsultatie advies gevraagd over het voorontwerp van Wet invoering reële ambitieovereenkomst. Het Verbond van Verzekeraars maakt hiermee graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het voorontwerp van wet en de oplegbrief.

Keuzemogelijkheden sociale partners

In het voorontwerp van wet wordt niet ingegaan op de vraag hoe verzekeraars het reële pensioencontract en een contract met een levensverwachtingsaanpassingsmechanisme (LAM) kunnen uitvoeren. Over deze vraag en wat dit betekent voor wetswijzigingen gaan wij de komende maanden graag verder in gesprek met de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Financiën. Voor nu merken wij in dit kader op dat voor alle pensioenuitvoerders mogelijkheden worden gecreëerd, als wetswijzigingen voor het nieuwe, reële contract en de aanpassingsmechanismes in beginsel in het algemene deel van de Pensioenwet worden verwerkt en niet alleen in het deel dat specifiek gaat over pensioenfondsen.

Bij de introductie van de pensioenwet is de rolverdeling tussen de verschillende partijen die betrokken zijn bij het sluiten van de pensioenovereenkomst duidelijk benoemd. Het is aan werkgevers en werknemers om de inhoud van de regeling overeen te komen. Pensioenuitvoerders zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de afspraken. De Wet invoering reële ambitieovereenkomst beoogt geen wijziging in deze rolverdeling aan te brengen.

Het is voor werkgevers en werknemers belangrijk dat men de vrijheid heeft om te kiezen tussen een reëel contract en nominale garantie, daarom is het van groot belang dat ook verzekeraars het reële pensioencontract kunnen uitvoeren, naast bijvoorbeeld contracten met nominale garanties. Werkgevers en werknemers worden anders beperkt in hun keuzemogelijkheden, zowel ten aanzien van de invulling van hun pensioencontract als ten aanzien van de uitvoering daarvan. Ook werkgevers en werknemers die niet (verplicht) zijn aangesloten bij een pensioenfonds moeten kunnen kiezen voor een nieuw evenwicht tussen zekerheid, ambitie en prijs. Dit belang wordt, zoals blijkt uit het Uitwerkingsmemorandum Pensioenakkoord, ook gezien door de Stichting van de Arbeid. De wettelijke mogelijkheid moet voor pensioenfondsen en verzekeraars gelijktijdig worden gerealiseerd. Daarnaast moet de keuzemogelijkheid van een herverzekerd pensioenfonds in stand blijven. Tevens is het voor werkgevers en werknemers van belang dat zij ook bij uitvoering van een reële ambitieovereenkomst door een verzekeraar kunnen kiezen voor al dan niet invaren van bestaande pensioenaanspraken en –rechten.

Uitkeringsovereenkomst en ontwikkeling levensverwachting

In de memorie van toelichting staat dat het kabinet het mogelijk wil maken dat bij het nominale contract kan worden gekozen voor het levensverwachtingsaanpassingsmechanisme (LAM), waardoor bestaande pensioenaanspraken en –uitkeringen kunnen worden aangepast aan de ontwikkeling van de levensverwachting. Het Verbond ziet graag dat dit wordt doorvertaald naar uitkeringsovereenkomsten die worden uitgevoerd door verzekeraars. Nominaal gegarandeerde pensioencontracten moeten wel mogelijk blijven.

Premie- en kapitaalovereenkomsten

Belangrijk is ook dat het nieuwe pensioencontract een consequente doorvertaling krijgt naar premie- en kapitaalovereenkomsten zodat een logisch en consistent juridisch kader voor vormgeving van pensioenovereenkomsten ontstaat. De mogelijkheid om een LAM en/of aanpassingsmechanisme voor financiële schokken (AFS) toe te passen, moet ook beschikbaar komen voor premieovereenkomsten bij directe aanwending van de premie voor

inkoop van een uitkering en bij kapitaal- en premieovereenkomsten bij aanwending van het (beleggings)kapitaal op de pensioendatum. Deelnemers met een premie- of kapitaalovereenkomst kunnen dan kiezen voor aankoop van een met een LAM en/of AFS aanpasbare uitkering of een uitkering met een nominale garantie.

Communicatie: transparant en duidelijk

Er zijn nu al verschillende soorten pensioencontracten met een wisselende mix in de mate van zekerheid, ambitie en prijs. Het is zeer belangrijk dat deelnemers, pensioengerechtigden en werkgevers een goed beeld hebben van waar die balans in de eigen pensioenregeling ligt. Zorgvuldige communicatie moet ervoor zorgen dat de juiste verwachtingen worden gewekt. Het is cruciaal dat zij voldoende kunnen begrijpen welke rechten zij aan hun pensioencontract kunnen ontleen. Er ligt een grote uitdaging om de verschillende risico's goed inzichtelijk te maken. De risico's die van invloed zijn op het pensioenresultaat zijn: het beleggingsrisico, het inflatierisico, het renterisico en het risico van de ontwikkeling van de levensverwachting. Een deelnemer moet weten of binnen de pensioenregeling (één van) deze risico's bij hem zijn gelegd en hoe dat het pensioen kan beïnvloeden.

Als bij een pensioenuitvoerder wordt ingevaren, moet naar deelnemers en pensioengerechtigden expliciet en begrijpelijk *vooraf* worden gecommuniceerd wat de impact is en zal zijn op de hoogte van de aanspraken en rechten, waaronder de aanpassingen in de spreidingsperiode.

In de hoofdlijnennota gaat het kabinet voor het AFS (nog) uit van een spreidingsperiode van maximaal 10 jaar; zonder hieraan een minimumperiode te verbinden. Het Verbond onderstreept het belang dat een aanpassing van aanspraken of uitkeringen op grond van het AFS en/of LAM desgewenst in één keer moet kunnen plaatsvinden. Dit kan de communiceerbaarheid en uitvoerbaarheid van het contract verbeteren.

Same risks, same rules, same capital

De solvabiliteitseisen moeten naadloos aansluiten bij de mate van zekerheid die de deelnemer/pensioengerechtigde is toegezegd. De solvabiliteitseisen moeten niet louter zijn gebaseerd op de juridische entiteit van de pensioenuitvoerder. Het basisbeginsel '*same risks, same rules, same capital*' vinden wij hiervoor een goed uitgangspunt.

In het voorontwerp van wet wordt bij de reële ambitieovereenkomst gesproken over onvoorwaardelijke toeslagverlening. Dit kan onbedoeld leiden tot verkeerde uitleg voor reserveringsvereisten of verschil in interpretatie vanuit prudentiële wetgeving. Ook kan het leiden tot onjuiste verwachtingen bij deelnemers en pensioengerechtigden. "Onvoorwaardelijk" suggereert een hard recht. Door de aanpassingsmechanismen is dat echter niet het geval. Wij zien de woordkeuze in het definitieve wetsvoorstel daarom graag aangepast.

Dispensatie verplichtstelling

Om de gelijkwaardigheid tussen bestaande pensioencontracten en het nieuwe reële pensioencontract te kunnen bepalen en de berekening van het verzekeringstechnisch nadeel uit te kunnen voeren, moeten nieuwe criteria worden geformuleerd om te kunnen beoordelen of en in hoeverre het pensioenfonds moet/kan overgaan tot het verlenen van een vrijstelling.

Invaren

Over invaren willen wij het volgende punt onder de aandacht brengen:

In het voorontwerp van wet is artikel 83 Pensioenwet op onderdelen aangepast om voor pensioenfondsen invaren mogelijk te maken. Wij vinden het echter van belang dat het huidige artikel 83 ongewijzigd in stand blijft: collectieve waardeoverdracht op verzoek van de werkgever waarbij de individuele deelnemers en pensioengerechtigden de mogelijkheid hebben om bezwaar te maken. De situatie waarbij in het kader van invaren collectieve

waardeoverdracht plaatsvindt op verzoek van sociale partners of het pensioenfonds kan beter worden opgenomen in een apart, nieuw artikel (bijvoorbeeld 83a).

Daarbij tekenen wij aan dat het niet altijd in het belang van de deelnemers, of wenselijk is, dat het invaren voor iedereen geldt. Ons inziens moet de huidige mogelijkheid blijven bestaan dat de rechten van de actieve deelnemers wel, maar de pensioenen van slapers en gepensioneerden niet worden ingevaren.

In de bijlage zijn enkele technische vragen en opmerkingen bij het voorontwerp van wet opgenomen. Tot slot merken wij op dat deze consultatiereactie openbaar mag worden gemaakt.

Bijlage: technische vragen en opmerkingen

Artikel 1, lid 2 PW

In de definitie van afkoop staat een verwijzing naar artikel 3:160 Wft. Deze lijkt inhoudelijk juist maar is niet in overeenstemming met de verwijzing naar artikel 3:161 Wft in artikel 65 PW.

Artikel 10a en 10b PW

Hoe wordt een spreidingsperiode gehanteerd, als die periode over de resterende duur van de uitvoeringsovereenkomst heen loopt?

Artikel 10b PW

Als in het kader van een pensioenovereenkomst een LAM wordt toegepast, kan dan desgewenst onderscheid worden gemaakt naar aanspraken en rechten, bijvoorbeeld aanspraken wel verlagen maar rechten niet?

Artikel 17 PW

De verwerving van pensioenaanspraken in het kader van een reële ambitieovereenkomst vindt gedurende de deelneming tenminste evenredig in de tijd plaats. Hoe verhoudt deze eis zich tot de aanpassing van pensioenaanspraken bij toepassing van het AFS en/of LAM?

Artikel 19a PW

De formulering van artikel 19a PW bevat (in samenhang met de artikelen 20 en 83 PW) onduidelijkheden. Moet bijvoorbeeld een werkgever die voor actieven een collectieve wijziging wil diezelfde wijziging zien af te spreken met inactieven?

Artikel 25 PW

De uitvoeringsovereenkomst zou, anders dan in het voorontwerp is geformuleerd, alleen moeten ingaan op het AFS en/of LAM als in de pensioenovereenkomst voor die mechanismes is gekozen.

Artikel 83 PW

Hoe wordt collectieve actuariële gelijkwaardigheid bepaald en gewaarborgd bij de overgang van nominale aanspraken naar reële aanspraken (of andersom)?

Artikel 95a PW

Nu komt het regelmatig voor dat voor actieven de loonontwikkeling wordt gevolgd en voor inactieven de prijsontwikkeling. Verplicht het voorgestelde artikel 95a PW er toe om dezelfde toeslagen te geven aan actieven en inactieven?

In het voorgestelde artikel 95a PW wordt aangegeven dat ook een vast percentage kan worden gehanteerd. Dit percentage dient dan minimaal gelijk te zijn aan (de parameter voor de) de prijsinflatie. Hoe dient dit te worden beoordeeld aangezien de toekomstige ontwikkeling van de prijsinflatie niet kenbaar is?

Artikel 133b en 133c PW

Is het voornemen in de nadere regels te bepalen dat bij een marginale positieve of negatieve afwijking het aanpassingsmechanisme en/of een spreidingsperiode niet worden toegepast?

MvT, pagina 46

Op pagina 46, punt 2 van de Memorie van Toelichting staat dat de pensioenuitvoerder alle belanghebbenden schriftelijk dient te informeren over het voornemen tot een collectieve waardeoverdracht. De PW schrijft nu niet voor wie de belanghebbenden dient te informeren. Deze afwijking van de huidige wettekst vinden wij niet wenselijk.